

Styresmannens tal

Högtidssammankomsten 2024

av Björn von Sydow

Herr Statsminister, Ärade gäster och ledamöter!

VI BEFINNER OSS i en värld där två krig pågår i Europa och dess närhet. Vårt land är medlem i Nato och har varit en del av EU i trettio år, samt FN i närmare åttio år. Det internationella systemet är i gungning, liksom de nationella politiska systemen i USA och vårt nära grannland Tyskland. De demokratiska staterna i världen är på reträtt, både i antal och möjligen i inflytande.

Utvecklingen är både långsiktig och snabb. Vår akademie har under flera år arbetat med omfattande projekt för att tolka, förstå och påverka dessa skeenden. Vårt nuvarande projekt, kallat SV-A-R: *Sverige i Nato och EU – Avskräckning och resiliens*, engagerar många av våra ledamöter. Våra seminarier är öppna för allmänheten och väcker stort intresse. Skrifter och artiklar publiceras kontinuerligt, och projektet är välfinansierat för sina uppgifter.

En analys av utmaningarna för svensk säkerhet kan inte reduceras till en allmänt formulerad fråga om Natos eller EU:s avskräckningsförmåga eller motståndskraft, enligt SV-A-R. Omvärldsutvecklingen kräver mer ingående nyanseringar och problematiseringar. Särskilt måste stor försiktighet iakttas när det gäller en *linjär* framskrivning av utvecklingen. Det har visat sig farligt att tänka linjärt i termer av att samarbetet inom väst förbättras inkrementellt och att västsidan successivt ökar sin gemensamma militära och civila motståndskraft. Trenden kan tyvärr också bli den motsatta på flera viktiga områden.

För Sveriges del illustrerar detta behovet av att, parallellt med ett intensivt arbete inom Nato och EU, verka på många bilaterala och multilaterala fronter för att genom samarbeten skapa förutsättningar för ökad svensk militär och civil förmåga. Detta motiverar en förnyad betoning av olika samarbetsformat inom det nordisk-baltiska området och med

Storbritannien, som diskuterades utförligt under vårt tidigare projekt, SES-projektet om Sverige i Europa.

Detsamma gäller inom den internationella handelspolitiken. Frågan om svensk flödessäkerhet i alla dimensioner och riktningar är central. Vi såg detta under pandemin, och generella tullar i världshandeln är inte fördelaktiga för oss.

I detta perspektiv är det inte möjligt för Sverige att enbart fokusera på den bilaterala, djupt problematiska relationen mellan Ryssland och det nordisk-baltiska området. Även Kina, Indien och Brasilien är centrala globala aktörer, för att nämna några, och klimatutmaningarna för hela världssamfundet är betydande.

Därtill kommer konfliktytorna i Mellanöstern, liksom alla former av angrepp genom ombud, proxies, mot svensk säkerhet och svenska handelsintressen.

FN-systemet måste också restaureras.

Att bygga förmåga och verka diplomatiskt på bred front inom Nato, EU och FN blir centralt för Sverige för att hantera de utmaningar som kan möta vårt land mot slutet av årtiondet, enligt SV-A-R.

Ett intensifierat, välkvalificerat och mångdimensionellt analysarbete blir nödvändigt, även i det offentliga rummet, för att visualisera hur hot och utmaningar kan gestalta sig. De hårdaste konflikterna – krig – får inte överskugga de mindre blodiga konflikterna och konkurrenterna i den värld vi lever i.

Kungl Krigsakademien är inställd på att vara en mycket konstruktiv deltagare i detta; det må handla om krig, konflikter som kan leda till krig, och samarbeten.

Sverige, EU och Nato behöver globala partners och riktade samarbeten även med länder vars allmänna politik vi har svårt att acceptera. Vi måste motverka alltför ensidiga beroenden och sprida riskerna när det gäller våra existentiella personella, materiella och virtuella flöden.

I akademien är det högt i tak, och här kan vi även diskutera frågor som inte är mogna för officiella ställningstaganden.

Björn von Sydow är docent, tidigare försvarsminister och talman. Han är akademiens styresman.